

Bhagavad-gītā

~ 07 ~

”Jumaluuden tiedon ja oivalluksen yhteys”

Alkuperäiset sanskrit-säkeet, käänös ja pohdinnat

• Mādhavānanda, 18.07.2007 •

~o)O(o~

Bhagavad-gītān seitsemäs kappale käsittelee tietoa jumaluudesta, jumaluuden luonteesta, jumaluuden kahdesta maailman ilmentävästä energiasta, läsnäolosta olevassa ja suhteesta olevaan. Kappaleessa käsitellään myös uskon ja uskontojen kehitystä, erilaisia palvojia ja sitä toiminnan tietä joka johtaa tiedosta oivallukseen.

~o)O(o~

*śrī-bhagavān uvāca
mayy āsakta-manāḥ pārtha yogam yuñjan mad-āśrayaḥ |
asamśayam samagram mām yathā jñāsyasi tac chrṇu || 1 ||*

Mahtava herra lausui: ”Mielesi minuun kiintyneenä, yhteyden toimiin omistautuen, minuun suojauteen, tulet epäilemättä tuntemaan minut täysin — kuule tästä.”

Tie teoreettisesta tiedosta oivallukseen kuljetaan oikean toiminnan avuin. Korkeimpaan yhteydessä olevat suotuisat teot ja ajatukset muuntavat tiedon oivallukseksi ikuisen jumalsuhteen synnyttämän henkisen yhteyden ja sitä käytännössä toteuttavien toimien voimin.

*jñānam te ’ham sa-vijñānam idaṁ vakṣyāmy aśeṣataḥ |
yaj jñātvā neha bhūyo ’nyaj jñātavyam avaśiṣyate || 2 ||*

”Selitän sinulle kokonaisuudessaan tämän tiedon ja sen oivalluksen; sen tietäessä ei enää mitään muuta jää sinulle tiedettävää.”

Tiedon lisäksi myös oivalluksen tie on ymmärrettävä; sitä vailla tieto jää elottomaksi, vailla todellista, seurauksellista merkitystä. Tieto kaiken sisältävästä korkeimman luonteesta sekä tämän suhteesta maailmaan ja eläviin olentoihin on kaiken tiedon huipentuma; tämän tiedon oivaltava on kaiken tiedettävän ymmärtänyt.

*manuṣyāṇām sahasreṣu kaścid yatati siddhaye |
yatatām api siddhānām kaścin mām vetti tattvataḥ || 3 ||*

”Tuhansien ihmisten joukossa joku saavuttaa menestyksen; menestyksekkäiden joukossa kenties joku tuntee minut totuudessa.”

Aikojen alusta ovat elävät olennot kiertäneet *samsāran* pyörässä erilaisia päämääriä tavoitellen; tuhansista kenties yksi ymmärtää elämänsä tarkoituksen olevan *samsāran* tuolla puolen olevan ikuisen hengen parissa, tuhansista tätä tavoitelleista kenties yksi tuntee korkeimman omassa luonteessaan, korkeimman kuten tämä on.

*bhūmir āpo ’nalo vāyuḥ kham mano buddhir eva ca |
ahaṁkāra itiyam me bhinnā prakṛtir aṣṭadhā || 4 ||*

”Maa, vesi, tuli, ilma, avaruus, mieli, älykkyys ja minuus — nämä ovat kahdeksanlainen erillinen luontoni.”

Aineellisen ilmentymän muodostava korkeimman energia jaetaan viiteen karkeaan ja kolmeen hienojakoiseen elementtiin. Maa käsittää kaiken kiinteän aineen, vesi kaiken nestemäisen, tuli kaiken energian, ilma kaiken kaasun ja avaruus kaikelle tilaa antavan tyhjyyden. Mieli on tunteiden ja toiveiden tyyssija, älykkyys ymmärryksen ja erottelukyvyn keskus, minuus puolestaan harhaisen identiteettikäsityksen aikaansaaja.

*apareyam itas tv anyām prakṛtiṁ viddhi me parām |
jīva-bhūtām mahā-bāho yayedam dhāryate jagat || 5 ||*

”Tiedä tämän alemman ohella olevan toinen, korkeampi luontoni, oi mahtava-aseinen, jīva-sielut jotka tätä maailmaa hyödyntävät.”

Karkean ja hienojakoisen aineen tuolla puolen ovat henkiset elävät olennot, *jīva*-sielut, jotka asuttavat aineellista maailmaa sille elämän energian antaen, sen parissa toiveitaan lukemattomia tilapäisiä identitettejä omaksuneena toteuttaen. Nämä sielut ovat jumaluuden ylempää, tietoista energiaa.

*etad-yonīni bhūtāni sarvāṅīty upadhāraya |
aḥam kṛtsnasya jagataḥ prabhavaḥ pralayas tathā || 6 ||*

”Ymmärrä kaiken ilmentyneen syntyvän näistä kahdesta. Minä olen koko maailmankaikkeuden ilmentymä ja tuho.”

Kaikki oleva syntyy *puruṣan* ja *prakṛtin*, persoona-periaatteen ja luontoperiaatteen yhteydestä ja niiden kanssakäymisestä. Aineellisen maailman rajallisessa asiayhteydessä elävät olennot edustavat *puruṣa*-periaatetta ja *māyā*-energia *prakṛtia*. Laajemmassa asiayhteydessä myös elävät olennot ovat vaikutuksen alaisen energia-periaatteen ilmentymää, korkein on yksi ja ainoa todellinen, riippumaton *puruṣa* josta kaikki saa alkunsa ja johon kaikki palaa.

*mattaḥ parataram nānyat kimcid asti dhanamjaya |
mayi sarvam idaṁ protam sūtre maṇi-gaṇā iva || 7 ||*

”Ei mitään minua korkeampaa ole, oi rikkauksien valloittaja; minussa on kaikki, kuten helmet pujotettuina nauhaansa.”

Korkein on kaiken olemassaolon perusta; helmiin verrattu maailmankaikkeus kaikkine ilmentymineen lepää ikuisen absoluutin kaiken koossapitävässä nauhassa. ”Arjuna! Todellisen rikkouden valloitat ymmärtäessäsi kaiken

olevan perustalla olevan periaatteen, sen kaikkeuden läpäisevän nauhan jossa kaikki oleva riippuu.”

*raso 'ham apsu kaunteya prabhāsmi śaśi-sūryayoḥ |
praṇavaḥ sarva-vedeṣu śabdaḥ khe pauraṣaṁ nṛṣu || 8 ||*

**”Olen veden maku, oi Kuntin poika, olen kuun ja auringon loiste;
olen Om-tavu kaikissa Veedoissa, ääni taivaalla ja urheus
miehissä.”**

Kaiken olevan toimiva periaate syntyy korkeimman näissä vallitsevasta läsnäolosta. Havaitsemme aistikohteet korkeimman luodessa aistien ja tietoisuuden yhteyden, niin maun, kuulon kuin näköhavainnonkin periaatteet mahdollistaen. Kosminen Om-värähtely on kaikkien Veeda-hymnien juuri. Tiedostessamme korkeimman integraalin läsnäolon kaikissa ilmentymissä jumaltietoisuudestamme tulee ajasta ja paikasta riippumaton tosiasia.

*punyo gandhaḥ pṛthivyām ca tejaś cāsmi vibhāvasau |
jīvanam sarva-bhūteṣu tapaś cāsmi tapasviṣu || 9 ||*

**”Olen maan hyvä tuoksu, olen myös tulen energia; olen elämä
kaikissa olennoissa, olen askeetikkojen itsehuri.”**

Myös *jīva*-sielujen tuoma elämänvoima on riippuvainen korkeimmasta, jonka osasia nämä ovat; *jīva*-sielu ei ole itsenäinen, riippumaton elämän ja tietoisuuden periaate. Maailman ilmiöille on lukemattomia välittömiä ja välillisiä syitä mutta vain yksi lopullinen, kaiken perustava, kaiken aikaansaava ja kaikelle merkityksen antava syy.

*bijaṁ mām sarva-bhūtānām viddhi pārtha sanātanam |
buddhir buddhimatām asmi tejas tejasvinām aham || 10 ||*

**”Oi Pṛthān poika, tiedä minun olevan kaikkien olentojen ikuinen
siemen; olen älykkäiden viisautta, olen mahtavien mahti.”**

Korkein on sekä ilmentymättömälle aineen kokonaissummalle elämän siemenen antanut, aineen aktivoinut juurisyy että jokaisen elävän olennon inkarnoitumisen mahdollistava, *jīva*-sielun ja materian välisen rajapinnan aikaansaava syy, niin älykkäille tiedonantava periaate kuin mahtaville suuren mahdin antava periaatekin.

*balaṁ balavatāṁ cāhaṁ kāma-rāga-vivarjitam |
dharmāviruddho bhūteṣu kāmo 'smi bharatarṣabha || 11 ||*

”Olen myös voimakkaiden voima joka on vailla toivetta ja ahneutta; oi Bharatan suvun paras, olen dharman mukainen himo elävissä olennoissa.”

Todellinen voima on hyveellistä, hyveellisyys on lasnä itsekkään toiveen ja ahneuden poissaollessa; erityisesti tässä voimassa korkein on läsnä. Korkein on läsnä seksuaalisena toiveena, jonka seurauksena aviopuolisot saattavat alulle uuden, pyhän elämän; tämä on *dharman*, toimien niille tarkoitettun luonnollisen kulun, ikuinen periaate.

*ye caiva sāttvikā bhāvā rājasās tāmasās ca ye |
matta eveti tān viddhi na tv ahaṁ teṣu te mayi || 12 ||*

”Tiedä kaiken olevan, niin hyvyyden puhtaudessa, toiveen toimissa kuin tietämättömyyden pimeydessäkin, varmastikin tulevan minusta; mutta minä en ole niissä, ne ovat minussa.”

Aineellisen maailman elävöittävät luonnon kolme ominaislaatua: *sattva* eli hyvyyden ja puhtauden aikaansaava periaate, *rajas* eli toiveen ja toiminnan aikaansaava periaate, ja *tamas* eli tietämättömyyden ja pimeyden periaate. Nämä kolme energiaa ovat korkeimman ilmentämiä ja siten läsnä hänessä; hän ei kuitenkaan ole oman energiansa hallitsema vaan siitä ikuisesti riippumaton, sen vaikutuksille luonnostaan immuuni.

*tribhir guṇa-mayair bhāvair ebhiḥ sarvam idaṁ jagat |
mohitaṁ nābhijānāti mām ebhyaḥ param avyayam || 13 ||*

”Koko maailma, luonnon kolmen ominaisuuden ilmentymien hämmentämänä, ei tunne minua, joka olen tämän yläpuolella oleva, muuttumaton.”

Luonnon kolme ominaislaatua ehdollistavat elävät olennot erilaisiin tilanteisiin, niihin sidoksissa oleviin itse-käsityksiin, joiden luoma harhan verho peittää ikuisen korkeimman heidän ymmärrykseltään kuten pilvet peittävät taivaalla alati paistavan auringon. Kuten pilvet ovat auringosta etäällä, niin eläviä olentoja peittävä illuusion harsokin on korkeimmasta etäällä; omaan loistoonsa vakiintunut korkein ei koskaan ole harhan peittäjä, ainoastaan silmämme ovat harhalla verhotut.

*daiivī hy eṣā guṇa-mayī mama māyā duratyayā |
mām eva ye prapadyante māyām etām taranti te || 14 ||*

”Jumalainen on varmastikin tämä ominaisuuksista koostuva, vaikeasti ylitettävä energani; jotka omistautuvat minulle, he varmastikin vapautuvat tästä määstä.”

Luonnon kolmesta ominaislaadusta koostuva aineellinen energia, harhan luova mahtava *māyā*, on luonteeltaan jumalainen sekä jumalaisen alkulähteensä että korkeimman tarkoituspäran täyttämisenä vuoksi. Vaikea on sitä itsekeskeisen, toiveitaan tavoittelevan yksilön ylittää; mutta toiveensa korkeimpaan yhdistävät nousevat tietoisuutensa oikean kohteen johdosta aineellisen luonnon tuolle puolen.

*na mām duṣkṛtino mūḍhāḥ prapadyante narādhamāḥ |
māyayāpahṛta-jñānā āsuram bhāvam āśritāḥ || 15 ||*

”Eivät omistaudu minulle pahansuovat, typerykset, viheliäiset tai harhalle tietonsa menettäneet, jotka ovat suojautuneet pirulliseen luontoon.”

Itsekeskeisyyden, materialismin ja hedonismin täyttämät yksilöt ovat luonnostaan *dharman* tietä vastaan; ei heille tarvitse sen vieroksumiseen tai vihaamiseen erityistä syytä antaa. Pirulliseen luontoon suojautuneet ovat neljänlaisia: pahansuovat (*duṣkṛtina*) jotka tekevät väärin vääryyden tietäen, typerykset (*mūḍha*) jotka etsivät yksinomaan nautintoa eläinten tavoin, viheliäiset (*narādhamā*) jotka ylevän statuksen saavutettuaankin toimivat alhaisesti, ja harhalle tietonsa menettäneet (*māyayāpahṛta-jñānā*) jotka älynlahjoistaan huolimatta harhailevat loputtomissa tiedoksi puetuissa tietämättömyyden labyrinteissa.

*catur-vidhā bhajante mām janāḥ sukṛtino ‘rjuna |
ārto jijñāsur arthārthī jñānī ca bharatarṣabha || 16 ||*

”Oi Arjuna, neljänlaiset hyveelliset palvovat minua; oi Bhāratoista paras, he ovat kärsivä, utelias, hyötyä tavoitteleva ja viisas.”

Myös neljänlaisia ovat ne hyveelliset, jotka palvovat korkeinta eri syin. Murheen valtaamat (*ārta*) etsivät palvoen lohtua kärsimykseensä, uteliaat (*jijñāsu*) ovat kiinnostuneita olemassaolon ja hengen luonteesta, hyötyä tavoitteleva (*arthārthī*) palvoo korkeinta saavuttaakseen maailmallista menestystä, ja viisas (*jñānī*) ymmärtää jumalyhteyden olevan jokaisen elävän olennon luonnollinen asema.

*teṣām jñānī nitya-yukta eka-bhaktir viśiṣyate |
priyo hi jñānino 'tyartham aham sa ca mama priyaḥ || 17 ||*

”Heistä erityinen on ikuisessa yhteydessä oleva, antaumuksen täyttämä viisas; varmastikin olen hänelle varsin rakas, kuten hän on myös minulle rakas.”

Edellämainittujen neljän hyveellisen joukossa jumaloivalluksen täyttämä viisas on erityinen, sillä muiden ollessa toiveiden täyttämiä on hän maailmalle toiveeton, ainoana toiveenaan ikuinen antaumuksen yhteys. Puhtaan luonteensa johdosta hän on korkeimmalle rakas, kuten myös korkein on hänelle rakas.

*udārāḥ sarva evaite jñānī tv ātmaiva me matam |
āsthitaḥ sa hi yuktātmā mām evānuttamām gatim || 18 ||*

”Kaikki he ovat varmastikin yleviä, mutta pidän viisasta itseni veroisena; hänhän on kanssani sielun yhteyteen vakiintunut, varmastikin korkeimman päämäärän saavuttava.”

Kolmenlaisten hyveellisten joukot erottaa puhtaasta korkeimman yhteydestä heidän maailmaan kohdistuneet toiveensa. Ainoastaan yksilösielun ja korkeimman tarkoituksien yhdistyessä voidaan saavuttaa pyhä, jumalainen olemassaolon taso, jonka kehittyessä yksilö tulee saavuttamaan korkeimman tarkoituksensa, ikuisen olemassaolon korkeimman seurassa aineellisen maailman tuolla puolen olevassa ajattomassa todellisuudessa.

*bahūnām janmanām ante jñānavān mām prapadyate |
vāsudevaḥ sarvam iti sa mahātmā sudurlabhaḥ || 19 ||*

”Monien syntymien jälkeen tietävä omistautuu minulle ymmärtäen Vāsudevan olevan kaikki; kovin harvinainen on tällainen suuri sielu.”

Monet ovat sielujen vaiheet *samsāran* kierrossa, lukemattomat heidän henkisen evoluutionsa tasot. Harvassa ovat ne jalostuneet sielut, jotka ovat vilpittä korkeinta elämä elämän jälkeen etsineet lopulta oivaltaakseen Vāsudevan, Kṛṣṇan, vallitsevan kaikessa ja olevan kaikki oleva. Tämän jumaloivalluksen luonnollinen seuraus on korkeimmalle omistautunut elämä.

*kāmais tais tair hr̥ta-jñānāḥ prapadyante 'nya-devatāḥ |
tam tam niyamam āsthāya prakṛtyā niyatāḥ svayā || 20 ||*

”Tietonsa monien toiveiden varastamana jotkut omistautuvat monille jumalille heidän periaatteitaan seuraten, oman luontonsa johdattamina.”

Polyteististen kulttuurien parissa vallitsevat lukuisat, eri tarkoituksiperille omistetut jumalat, joita palvomalla toiveidensa täyttymystä tavoitteleva voi saavuttaa haluamansa tämän jumalan ympärille kehittyneen uskonnon periaatteita seuraten. Toiveet ovat näin pyrkiviltä todellisen tiedon vieneet, sillä he katsovat tuloksen välitöntä syytä ymmärtämättä Vāsudevaa kaiken lähteenä ja kaiken lopullisena antajana.

*yo yo yām yām tanuṁ bhaktaḥ śraddhayārcitum icchati |
tasya tasyācalām śraddhām tām eva vidadhāmy aham || 21 ||*

”Kuka kellekin jumalalle omistautuu toivoen tätä luottamuksella palvovansa, hänelle sen mukaisen järkkymättömän uskon minä varmastikin annan.”

”Kukin toimikoon toiveidensa mukaan”, ajattelee yksi korkein, järjestäen jokaiselle tarpeensa mukaisen vakaan uskon. Riippumattomana ja toiveettomana ikuisena tällä ei ole tarvetta palvotuksi tulla; mutta tämä on tavoitettavissa kaikille, jotka haluavat tähän ikuisen rakkauden yhteydessä olla puhtaan henkisen olemassaolon luonteen jakaen.

*sa tayā śraddhayā yuktas tasyārādhnam ihate |
labhate ca tataḥ kāmān mayaiva vihitān hi tām || 22 ||*

”Sen uskon täyttämänä hän tätä jumalaa palvoo siitä toiveidensa täyttymyksen saaden; varmastikin yksinomaan minä tämän järjestän.”

Elävät olennot kiertävät *samsāran* maailmassa toiveidensa täyttymystä etsien. Koska rakkaus Kṛṣṇaan on merkityksellistä ainoastaan sen syntyessä vapaasta tahdosta ja luontaisesta viehtymyksestä, ei korkeimmalla ole aihetta harhan valtaamia sieluja pakottaen luokseen tuoda; elävät olennot toteuttakoot toiveitansa sydämensä kyllyydestä eri jumaluuksiin tai jumalattomuuteen uskoen, tämän hän haluttaessa järjestää.

*antavat tu phalaṁ teṣāṁ tad bhavaty alpa-medhasāṁ |
devān deva-yajo yānti mad-bhaktā yānti mām api || 23 ||*

”Mutta tilapäisiä ovat tästä tulleet hedelmät vähä-älyisten; jumalten luo menevät jumalten palvojat, minulle omistautuneet varmastikin luokseni.”

Joka on aineesta ilmestynyt, se varmastikin kohtaa myös loppunsa; niin nautintojen kohteet kuin nautinnon välineetkin, materiasta muovatut kehomme. Vähä-älyisiksi Kṛṣṇa kutsuu heitä, jotka vääjäämättä loppunsa kohtaavan eteen ponnistellen elämäänsä kuluttavat. Jumalten luo menevät heidän palvojansa, kerta toisensa jälkeen taas kuoleman maailmaamme palaten, ja Kṛṣṇan luo, ikuiseen olemassaoloon, kulkevat tälle omistautuneet.

*avyaktam vyaktim āpannam manyante mām abuddhayaḥ |
param bhāvam ajānanto mamāvyayam anuttamam || 24 ||*

”Tietämättömät ajattelevat minun olleen ilmentymätön ja sitten ilmentyneen, ymmärtämättä korkeinta, katoamatonta, vailla vertaansa olevaa olemassaoloani.”

Korkein, niin kaikkialla vallitsevana henkenä kuin omassa persoonassaankin, on ikuinen, aluton ja loputon absoluuttinen olemus. Tätä totuutta tuntemattomat ajattelevat korkeimman niin eri *avatāroissaan* kuin Bhagavad-gītān puhuvana Kṛṣṇanakin olevan itsensä kaltainen rajallinen yksilö aineellisen energian synnyttämässä tilapäisessä kehossa, olettavat omaavansa tämän kanssa yhtäläisen olemassaolon potentiaalin.

*nāham prakāśaḥ sarvasya yoga-māyā-samāvṛtaḥ |
mūḍho ‘yaṁ nābhijānāti loko mām ajam avyayam || 25 ||*

”En ilmenny kaikille, olen mystisen energiani peittämä; nämä hämmentyneet eivät ymmärrä minua, syntymätöntä ja katoamatonta.”

Joka omasta toiveestaan luo rakastavan yhteyden korkeimpaan, tämän jumalaiset silmät — henkiset puhtaan tietoisuuden silmät joilla nähdä korkein — avautuvat. Jumalyhteyttä etsimättömille tämä ikuinen, kaiken perustalla oleva korkein oleva pidättäytyy oman mystisen, hämmentävän energiansa kätköissä.

*vedāham samatītāni vartamānāni cārjuna |
bhaviṣyāṇi ca bhūtāni mām tu veda na kaścana || 26 ||*

”Oi Arjuna, tiedän kaikkien olentojen menneisyyden, nykyhetken ja tulevaisuudenkin — mutta minua ei tunne kukaan.”

Tämä maailmalle tuntematon korkein on kaiken luonnollinen tietäjä, sillä kaikki oleva sisältyy hänen olemukseensa; ei ainoastaan oleva, vaan myös kaikki ollut ja kaikki tuleva — ikuisen ajan kolme vaihetta ja kaiken aineellisessa maailmassa olevan kokonaissumma ovat vain osa hänen olemassaoloon. Kuinka kukaan voisi tätä rajatonta absoluuttia kokonaisuudessaan ymmärtää?

*icchā-dveṣa-samutthena dvandva-mohena bhārata |
sarva-bhūtāni sammoham sarge yānti parantapa || 27 ||*

”Oi Bharatan jälkeläinen, vihollistesi valloittaja — aikojen alusta ovat elävät olennot olleet kaksinaisuudesta syntyneiden toiveen ja inhon hämmentämiä.”

”Olen nauttinut, siksi iloitsen.” ”Olen kärsinyt, siksi surumielin.” ”Olen nainen, hän on mies.” ”Olen nauttija, nämä ovat nautintoni kohteita.” Tilapäisiin aineen ilmentymiin samaistuen elävät olennot ovat ikimuistoisista ajoista, kautta lukemattomien syntymien eri elämänlajeissa, vaeltaneet harhan valtaamina. ”Oi Arjuna! Todellisen vihollisesi valloitat voittamalla harhan luoman kaksinaisuuden, ymmärtämällä sen tuolla puolen olevan ikuisen hengen luonteen niin itsessäsi kuin muissakin elävissä olennoissa.”

*yeṣām tv anta-gatam pāpam janānām puṇya-karmaṇām |
te dvandva-moha-nirmuktā bhajante mām dṛḍha-vratāḥ || 28 ||*

”He, joiden synnit ovat perinjuurin tuhoutuneet pyhästi toimien, kaksinaisuuden harhasta vapautuneena palvelevat minua vakaan päättäväisyyden täyttämänä.”

Oikean, elämä toisensa jälkeen jatkuneen *dharman* mukaisen toiminnan tuloksena elävä olento puhdistaa itsensä aiempien huonojen tekojensa tietoisuutta peittäivistä vastavaikutuksista saapuen lähemmäs *sattvaa*, puhdasta ja kirkastunutta olemassaolon tilaa. Harhasta vapautuneena, ikuisen sielun ja korkeimman suhteen ymmärtävinä, tämä omistautuu henkisessä identiteetissään vakaana ikuisen sielun *dharmansa* mukaisiin toimiin.

*jarā-maraṇa-mokṣāya mām āśritya yatanti ye |
te brahma tad viduḥ kṛtsnam adhyātmaṁ karma cākhilam || 29 ||*

”He, jotka suojautuvat minuun vapautuakseen vanhuudesta ja kuolemasta, tuntevat kokonaisuudessaan henkisen sielun, kaiken niin itsen luonteesta kuin toiminnastakin.”

Samsāran kierrosta kaikkine sen ilmiöineen vapautusta korkeinta palvoen etsivät tulevat omistautumisensa ja pyrkimystensä myötä ymmärtämään aineesta erossa olevan henkisen sielun, tämän aineen ehdollistaman luonteen sekä siitä seuraavan toiminnan, *karman*, periaatteet. Ainoastaan yhteyden luominen *samsāran* tuolla puolella olevaan korkeimpaan aikaansaa tämän henkisen tiedon oivalluksen.

*sādhibhūtādhidaivam mām sādhiyajñam ca ye viduḥ |
prayāṇa-kāle ‘pi ca mām te vidur yukta-cetasah || 30 ||*

”Jotka tuntevat suhteeni kaikkeen olevaan, jumaliin ja uhritoimituksiin, heidän tietoisuutensa on täynnä tietoa minusta myös kuoleman hetkellä.”

Jotka tuntevat ikuisen korkeimman suhteen niin kaikkeen ilmentyneeseen kuin maailmaa täyttäviin eläviin olentoihinkin, niin jumaliin kuin niiden hallitsemiin luonnon periaatteisiinkin, kuin myös kaikkiin uhritoimituksiin ja niiden valtiaaseen, ymmärtävät läsnäoloni kaikkialla. Eläessään korkeinta ajatellen ja tämän käytännössä kaikessa havaiten he varmastikin muistavat korkeimman myös kuolemansa koittaessa, sitä myöten saavuttaen ikuisen, korkeimman päämäärän.

- Tähän päättyy Bhagavad-gītān seitsemäs kappale. •